

GIMSTAMUMO STATISTINIO TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gimstamumo statistinio tyrimo metodikoje (toliau – metodika) aprašomos pagrindinės gimstamumo statistinio tyrimo (toliau – tyrimas) sąvokos, nurodomi tyrimą reglamentuojantys teisės aktai, taikomi klasifikatoriai, statistinių duomenų surinkimo ir apdorojimo, statistinių rodiklių skaičiavimo bei rezultatų pateikimo vartotojams būdai.

2. Metinė statistinė informacija apie gimstamumą, pagrįsta civilinės būklės gimimo įrašų duomenimis, rengiama ir teikiama vartotojams nuo 1950 m.

3. Nuo 2005 m. statistinė informacija apie gimstamumą rengiama remiantis Valstybės įmonės Registrų centro Gyventojų registro duomenų centrinės bazės (toliau – Gyventojų registras) duomenimis.

4. Nuo 2016 m. statistinei informacijai apie gimstamumą rengti papildomai naudojami Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos „Sveidra“ (toliau – „Sveidra“) duomenys.

II SKYRIUS

TIKSLAS

5. Tyrimo tikslas – rengti ir skelbti statistinę informaciją apie gimstamumą. Nustatyti gimdymų skaičių pagal gyvenamąją vietovę (miestas, kaimas), daugiavaisiškumą ir gyvų gimusiųjų skaičių pagal lytį, gimimo administracinę teritoriją, gimimo įregistravimo pobūdį, gimimo eiliškumą, jų tėvų amžių, šeimines padėtis, santuokos trukmę, bendrąjį, suminį ir kitus gimstamumo rodiklius.

6. Pagrindiniai statistinės informacijos vartotojai – valstybės ir mokslo institucijos, žiniasklaida, Europos Sąjungos statistikos tarnyba (Eurostatas), Jungtinių Tautų Organizacija ir kt.

7. Tiriamasis laikotarpis – mėnuo, metai.

III SKYRIUS

PAGRINDINĖS SĄVOKOS

8. Tyrime vartojamos sąvokos:

8.1. **Amžius** – sukakusių metų skaičius.

8.2. **Asmens dokumentas** – Lietuvos Respublikos institucijose išduotas dokumentas: Lietuvos Respublikos pasas, Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelė, leidimas nuolat arba laikinai (vienus metus ir ilgiau) gyventi Lietuvoje (ES valstybės narės piliečiui leidimą nuolat ar laikinai gyventi Lietuvoje patvirtinanti pažyma).

8.3. **Asmuo** – Lietuvos Respublikos pilietis arba užsienietis.

8.4. **Gimdymas** – fiziologinis procesas, kurio metu gali gimti vienas ar daugiau gyvų ir (ar) negyvų kūdikių.

8.5. **Gimimo įrašas** – civilinės būklės akto įrašas, sudarytas civilinės metrikacijos įstaigoje arba Lietuvos Respublikos konsulinėje įstaigoje registruojant kūdikio, gimusio Lietuvoje, arba įtraukiant į apskaitą (apskaitytas įrašas) kūdikio, gimusio užsienyje, gimimą. Gimimo įrašų elektroninė versija saugoma Gyventojų registre.

8.6. **Gimusiųjų eiliškumas** – kelintas gyvas kūdikis gimė motinai.

8.7. **Gyvo kūdikio gimimas** – kvėpuojančio arba kitus gyvybės požymius, pavyzdžiui, širdies plakimas, virkštelės pulsavimas arba aiški valinga raumenų veikla, turinčio kūdikio gimimas, neatsižvelgiant į gestacinį amžių. Gyvo gimusiojo gimimas registruojamas suteikiant jam asmens kodą, įrašant gimimo įrašą ir išduodant gimimo liudijimą.

8.8. **Karta** – asmenys, gimę tais pačiais metais.

8.9. **Negyvo kūdikio gimimas (negyvagimis)** – vaisiaus mirtis iki jo visiško išstūmimo ar ištraukimo iš motinos kūno nepriklausomai nuo nėštumo trukmės. Mirtis nustatoma pagal tai, kad atskirtas nuo motinos vaisius nekvėpuoja ir nėra jokių kitų gyvybės požymių, kaip antai: širdies plakimas, virkštelės pulsavimas ar aiški valinga raumenų veikla. Negyvo kūdikio gimimas registruojamas įrašant gimimo įrašą, kuriame nurodoma, kad jis gimė negyvas.

8.10. **Nuolatiniai gyventojai** – visi asmenys, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta ataskaitiniu laikotarpiu yra Lietuvos Respublikoje.

8.11. **Nuolatinė gyvenamoji vieta** – vieta, kurioje asmuo paprastai praleidžia poilsiui skirtą paros dalį, nepaisant laikinųjų nebuvimų išvykstant poilsiuoti, atostogauti, aplankyti draugus ir gimines, verslo reikalais, gydytis arba keliaujant religijos tikslais į šventąsias vietas. Nuolatiniais gyventojais yra laikomi tik asmenys, kurie:

8.11.1. iki ataskaitinės datos savo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje nenutrūkstamai gyveno mažiausiai 12 mėnesių, arba

8.11.2. per paskutinius 12 mėnesių iki ataskaitinės datos atvyko į savo nuolatinę gyvenamąją vietą, ketindami joje pasilikti mažiausiai vienus metus.

8.12. **Užsienietis** – asmuo, kuris nėra Lietuvos Respublikos pilietis, neatsižvelgiant į tai, ar jis turi kurios nors užsienio valstybės pilietybę, ar neturi jokios.

IV SKYRIUS TEISINIS PAGRINDAS

9. Tyrimą reglamentuojantys teisės aktai:

9.1. 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1260/2013 dėl Europos demografinės statistikos (OL 2013 L 330, p. 39);

9.2. 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 763/2008 dėl gyventojų ir būstų surašymų (OL 2008 L 218, p. 14);

9.3. 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 862/2007 dėl Bendrijos migracijos statistikos ir tarptautinės apsaugos statistikos ir panaikinant Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 311/76 dėl statistinių duomenų rinkimo apie darbuotojus užsieniečius (OL 2007 L 199, p. 23);

9.4. 2011 m. balandžio 5 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 328/2011, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1338/2008 dėl Bendrijos statistikos apie visuomenės sveikatą ir sveikatą bei saugą darbe nuostatos dėl mirties priežasčių statistikos (OL 2011 L 90, p. 22).

10. Teisės aktai, susiję su tyrimu:

10.1. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas;

10.2. Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymas;

10.3. Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas;

10.4. Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymas;

10.5. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2008 m. liepos 22 d. įsakymas Nr.1R-293 „Dėl civilinės būklės aktų įrašų ir kitų dokumentų formų patvirtinimo“;

10.6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr.1495 „Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų registro nuostatų patvirtinimo“;

10.7. Civilinės metrikacijos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2006 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1R-160 „Dėl civilinės metrikacijos taisyklių patvirtinimo“.

V SKYRIUS TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

11. Tyrime taikomi klasifikatoriai:
  - 11.1. Gyventojų registre naudojami klasifikatoriai, teikiami kartu su Gyventojų registro duomenimis: Pasaulio šalių ir teritorijų, Civilinės metrikacijos įstaigų, Asmens dokumentų rūšių;
  - 11.2. Lietuvos Respublikos administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių klasifikatorius, skelbiamas Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai.

VI SKYRIUS TIRIAMOJI VISUMA (POPULIACIJA), ELEMENTŲ APRĖPTIS, VERTINAMI PARAMETRAI

12. Tyrimas apima:
  - 12.1. Lietuvos Respublikoje gimusius kūdikius, kurių tėvai (ar bent vienas iš jų) yra Lietuvos Respublikos nuolatiniai gyventojai arba nėra žinomi;
  - 12.2. užsienio valstybėse gyvus gimusius kūdikius, kurių motinos yra nuolatinės Lietuvos Respublikos gyventojos ir kūdikių gyvenamoji vieta deklaruota Lietuvos Respublikoje.
13. Pagrindiniai apskaičiuojami parametrai:
  - 13.1. suminiai statistiniai rodikliai:
    - 13.1.1. gimusiųjų skaičius pagal lytį, gimimo eiliškumą, gimimo valstybę, gimimo administracinę teritoriją, gimimo įregistravimo pobūdį, jų tėvų amžių, gimimo metus, pilietybę, santuokinę padėtį, santuokos trukmę;
    - 13.1.2. gimdymų skaičius pagal gyvenamąją vietovę (miestas, kaimas), daugiavaisių gimdymų skaičius.
  - 13.2. išvestiniai statistiniai rodikliai:
    - 13.2.1. bendrasis ir suminis gimstamumo rodikliai;
    - 13.2.2. gimstamumo rodikliai pagal motinų amžių, motinų kartas;
    - 13.2.3. bruto reprodukcijos rodiklis;
    - 13.2.4. neto reprodukcijos rodiklis.
  - 13.3. vidurkiai:
    - 13.3.1. vidutinis pirmą kartą gimdžiusių moterų amžius;
    - 13.3.2. vidutinis gimdžiusių moterų amžius.

VII SKYRIUS TAIKOMI METODAI

14. Tyrimas yra nuolatinių gyventojų ištisinis tyrimas.
15. Tiriamajai visumai nustatyti naudojami Gyventojų registro gimimo įrašų ir kiti duomenys apie gimusiuosius ir jų tėvus, taip pat „Sveidros“ duomenys.
16. Į tyrimą įtraukiami ataskaitiniais metais ar vienais metais anksčiau Lietuvoje arba užsienyje gimę kūdikiai, kurių gimimas įregistruotas ir (ar) apskaitytas Lietuvos institucijose ataskaitiniais metais.
17. Gimusiųjų skaičius nustatomas sudedant atrinktus gimimo įrašus.

VIII SKYRIUS STATISTINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI, DUOMENŲ SURINKIMAS IR APDOROJIMAS

18. Pagrindinis statistinių duomenų apie gimusiuosius šaltinis yra Gyventojų registras.
19. Gyvo gimusio kūdikio gimimas turi būti įregistruotas per 3 mėnesius nuo jo gimimo dienos, o negyvo – per tris paras nuo gimimo laiko.

20. Gimimo įrašų originalai Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais saugomi civilinės metrikacijos įstaigose, o jų elektroninė versija – Gyventojų registre.

21. Gyventojų registro duomenys gaunami kiekvieną parą tiesiogiai prisijungus prie Gyventojų registro, vadovaujantis sutartimi.

22. Papildomai naudojami „Sveidros“ duomenys apie vaikų iki 1 metų amžiaus apsilankymus pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigose Lietuvoje. Jie gaunami vieną kartą per metus, vadovaujantis sutartimi.

23. Statistinių duomenų gavimo, apdorojimo, saugojimo ir informacijos rengimo bei teikimo procesai yra centralizuoti, t. y. visi statistiniai duomenys tvarkomi Lietuvos statistikos departamento Demografinės statistikos duomenų bazėje. Demografinės statistikos duomenų bazės, Gyventojų registro ir „Sveidros“ duomenys jungiami pagal asmens kodą.

24. Pirminiai statistiniai duomenys apie gimusiuosius rengiami naudojant Gyventojų registro duomenis apie:

24.1. gyvą gimusį kūdikį: asmens kodą, lytį, gimimo datą, gimimo vietą, gyvenamąją vietą, gimimo eiliškumą (kelintas vaikas gimė motinai);

24.2. kūdikio motiną ir tėvą: asmens kodą, gimimo datą, pilietybę, gyvenamąją vietą, duomenų apie tėvus įrašo pagrindą (santuokos sudarymo įrašas, tėvystės pripažinimo pareiškimas, motinos pareiškimas, vaiko teisių apsaugos institucijų raštas), asmens dokumento duomenis (tipas, išdavimo ir galiojimo data).

25. Pirminiai statistiniai duomenys apie gimusiųjų charakteristikas įrašomi pagal statistines taisykles:

25.1. Kūdikio gyvenamoji vietovė nustatoma remiantis deklaruota kūdikio gyvenamąja vieta.

25.1.1. Jei Lietuvoje gimusio kūdikio gyvenamoji vieta nėra deklaruota, tai kūdikio gyvenamoji vietovė nustatoma remiantis vieno iš tėvų gyvenamąja vietove, suteikiant pirmenybę motinos gyvenamajai vietovei.

25.1.2. Jei nė vieno iš tėvų gyvenamoji vieta nėra deklaruota arba kūdikio tėvai nėra žinomi, kūdikio gyvenamoji vietovė nustatoma pagal jo gimimo įregistravimo vietą (teritoriją, kurioje yra civilinės metrikacijos įstaiga).

25.1.3. Jei užsienyje gimusio kūdikio ir jo motinos gyvenamoji vieta skiriasi, tai pirmenybė suteikiama deklaruotai kūdikio gyvenamajai vietai.

25.2. Motinos ir tėvo gyvenamoji vietovė (savivaldybė, miestas ar kaimo vietovė) Lietuvos Respublikoje nustatoma remiantis deklaruotu arba apskaitytu (asmuo įtrauktas į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą) gyvenamosios vietos adresu. Jei adrese yra nurodyta tik savivaldybė, tai gyvenamąja vietove laikomas savivaldybės centras.

26. Gimusių kūdikių gimimo įrašai jungiami su „Sveidros“ duomenimis apie vaikų iki 1 metų amžiaus apsilankymus pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigose Lietuvoje. Į gimusiųjų skaičių įskaitomi gimę kūdikiai, kurie bent kartą per metus po gimimo lankėsi pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigose.

27. Pirminiai statistiniai duomenys naudojami mėnesinei ir metinei suvestinei informacijai rengti.

28. Mėnesiniai (išankstiniai) statistiniai duomenys yra apdorojami pagal gimimo įrašo įrašymo datą. Mėnesiniai (galutiniai) statistiniai duomenys yra perskaičiuojami nustatant galutinį tais metais gimusiųjų skaičių.

29. Metiniai statistiniai duomenys apie gimusiuosius yra apdorojami pagal gimimo datą (galutinių duomenų laukiama tris mėnesius). Jei gaunami duomenys apie ankstesniais metais gimusius kūdikius, tai tiriamaisiais metais laikomi faktiniai gimimo metai.

30. Gimdymų skaičiui nustatyti naudojamas gyvų ir negyvų gimusių kūdikių skaičius.

IX SKYRIUS STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

31. Gauti rezultatai lyginami su ankstesnių metų rezultatais ir kitų administracinių duomenų šaltinių informacija. Gimusių kūdikių skaičius lyginamas su Higienos instituto Sveikatos informacijos centro nustatytu stacionaruose gimusių kūdikių skaičiumi ir su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vienkartinį išmokų, gimus vaikui, gavėjų skaičiumi.

32. Nustatytas gimusiųjų skaičius lyginamas su visuotinio gyventojų ir būstų surašymo metu nustatytu vaikų skaičiumi, esant neatitikimui – perskaičiuojamas. Gimstamumo rodikliai perskaičiuojami pagal nustatytą nuolatinių gyventojų skaičių, atsižvelgiant į visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatus.

33. Paskelbus statistinę informaciją Oficialiosios statistikos portale, atnaujinamas metainformacijos aprašas, kuriame pateikiama informacija apie statistinių rodiklių kokybę pagal šias charakteristikas: reikalingumą, tikslumą ir patikimumą, savalaikiškumą ir punctualumą, palyginamumą ir suderinamumą.

X SKYRIUS STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO FORMULĖS IR KITI TEORINIAI PAAIŠKINIMAI

34. Skaičiuojami šie pagrindiniai tyrimo rodikliai:

34.1. Vidutinis metinis $[x, x + n)$ metų amžiaus gyventojų skaičius t metais ${}_n\bar{P}_x(t)$:

$${}_n\bar{P}_x(t) = \frac{{}_n P_x(t) + {}_n P_x(t+1)}{2}, \quad (1)$$

čia:

t – metai;

x – gyventojų amžius ($x = 0, 1, 2, \dots, 100$);

n – amžiaus intervalo ilgis ($n = 1, 2, 3, \dots$), kai $n = 1$ – imamas vienu metų amžiaus intervalas, kai $n = 5$ – imamas penkerių;

${}_n P_x(t)$ yra $[x, x + n)$ metų amžiaus nuolatinių gyventojų skaičius t metų pradžioje;

${}_n P_x(t+1)$ yra $[x, x + n)$ metų amžiaus nuolatinių gyventojų skaičius $t + 1$ metų pradžioje.

34.2. Bendrasis gimstamumo rodiklis $b(t)$, kuriuo nurodomas gyvų gimusiųjų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų t metais (matuojamas promilėmis):

$$b(t) = \frac{B(t)}{P(t)} \times 1000, \quad (2)$$

$$\bar{P}(t) = \frac{P(t) + P(t+1)}{2}.$$

čia:

t – metai;

$B(t)$ – gyvų gimusiųjų skaičius t metais;

$\bar{P}(t)$ – vidutinis metinis gyventojų skaičius t metais.

34.3. Gimstamumo rodiklis pagal motinos amžių apibrėžia t metų gimstamumo lygį pagal moterų amžiaus grupes $[15-20)$, $[20-25)$, ..., $[45-50)$.

Gimstamumo rodiklis ${}_n f_x(t)$ pagal motinos amžių $[x, x+n)$ amžiaus grupėje t metais matuojamas promilėmis ir apibrėžiamas:

$${}_n f_x(t) = \frac{{}_n B_x(t)}{{}_n P_x(t)} \times 1000, \quad (3)$$

čia:

t – metai;

x – moterų amžiaus apatinis rėžis ($x = 15, 16, 17, \dots, 49$);

n – amžiaus intervalo ilgis ($n = 1, 2, 3, \dots$); kai $n = 1$ – imamas vienų metų amžiaus intervalas, kai $n = 5$, – imamas penkerių metų amžiaus intervalas;

${}_n B_x(t)$ – gyvų gimusiųjų, kuriuos pagimdė $[x, x+n)$ amžiaus moterys t metais, skaičius;

${}_n \overline{P}_x(t)$ – vidutinis metinis $[x, x+n)$ amžiaus moterų skaičius t metais iš (1).

Skaičiuojant gimstamumo 15–49 metų amžiaus moterims rodiklį, imami visi gimusieji, įskaitant gimusiuosius motinoms, jaunesnėms kaip 15 metų bei 50 metų ir vyresnėms.

34.4. Suminis gimstamumo rodiklis $TFR(t)$ apibrėžia t metų vidutinį gyvų gimusiųjų skaičių, kurį moteris pagimdytų per visą savo reproduktyvų gyvenimo laikotarpį (būdama 15–49 metų amžiaus), jeigu ji sulauktų 50 metų amžiaus ir kiekvienoje amžiaus grupėje išliktų t metų gimstamumo rodiklis:

$$TFR(t) = \sum_{x=15}^{49} {}_1 f_x(t), \quad (4)$$

čia:

t – metai;

x – moterų amžiaus apatinis rėžis;

${}_1 f_x(t)$ – gimstamumo rodiklis pagal motinų x amžių (imamas vienų metų amžiaus intervalas) t metais iš (3).

34.5. Bruto reprodukcijos rodiklis $GRR(t)$ apibrėžia t metais vidutinį gyvų gimusių mergaičių skaičių, kurį pagimdytų moteris per visą savo gyvenimo reproduktyvų periodą (būdama 15–49 metų amžiaus), jeigu ji sulauktų 50 metų amžiaus ir kiekvienoje amžiaus grupėje išliktų t metų gimstamumo rodiklis:

$$GRR(t) = \lambda \cdot \sum_{x=15}^{49} {}_1 f_x(t), \quad (5)$$

čia:

t – metai;

x – moterų amžiaus apatinis rėžis;

24 λ – mergaičių dalis nuo bendro gyvų gimusiųjų skaičiaus;

${}_1 f_x(t)$ – gimstamumo rodiklis pagal motinų x amžių (imamas vienų metų amžiaus intervalas) t metais iš (3).

34.6. Neto reprodukcijos rodiklis $NRR(t)$ apibrėžia t metais vidutinį gyvų gimusių mergaičių skaičių, kurį pagimdytų moteris per visą savo gyvenimo reproduktyvų periodą (būdama 15–49 metų amžiaus), jeigu išliktų t metų gimstamumo bei mirtingumo lygis pagal moterų amžiaus grupes:

$$NRR(t) = \lambda \cdot \sum_{x=15}^{49} {}_1 f_x(t) \cdot \frac{{}_1 L_x}{l_0}, \quad (6)$$

čia:

t – metai;

x – moterų amžiaus apatinis rėžis;

λ – mergaičių dalis nuo bendro gyvų gimusiųjų skaičiaus;

${}_1f_x(t)$ – gimstamumo rodiklis pagal motinų x amžių

(imamas vienu metų amžiaus intervalas) t metais iš (3);

l_0 – hipotetinis gyvų gimusiųjų skaičius (lygus 100 000) [38];

${}_1L_x$ – išgyvenusių moterų metų skaičius pagal moterų x amžių (imamas vienu metų amžiaus intervalas) (iš mirtingumo lentelės – žr. [Gyventojų mirtingumo statistinio tyrimo metodiką](#)).

34.7. Gimstamumo rodiklis pagal motinų kartas apibrėžia gimstamumo lygį pagal tam tikrų gimimo metų moterų amžiaus grupes.

Motinų, gimusių $(t - (x + 1), t - x)$ metais, kur $x = 15, \dots, 49$, kartos gimstamumo rodiklis pagal amžiaus grupes t metais yra:

$$G_{t,x} = \sum_{n=0}^{34} f_{x-i}(t-n), \quad (7)$$

čia:

t – metai;

x – moterų amžius ($x = 15, \dots, 49$);

n – amžiaus intervalo ilgis ($i = 0, 1, 2, 3, \dots, 34$);

$f_{x-n}(t-n)$ – gimstamumo rodiklis pagal motinos $x-n$ amžių $t-n$ metais.

34.8. Vidutinis gimdžiusių moterų amžius $\bar{x}_f$ apibrėžia t metais vidutinį visų nurodytais metais gimdžiusių moterų amžių:

$$\bar{x}_f(t) = \frac{\sum_{x=15}^{49} (x+0.5) \cdot {}_1f_x(t)}{\sum_{x=15}^{49} {}_1f_x(t)}, \quad (8)$$

čia:

t – metai;

x – moterų amžius ($x = 15, \dots, 49$);

${}_1f_x(t)$ – gimstamumo rodiklis pagal motinų x amžių (imamas vienu metų amžiaus intervalas) t metais iš (3).

34.9. Vidutinis t metais pirmą kartą gimdžiusių moterų amžius ${}^1\bar{x}_f$:

$${}^1\bar{x}_f(t) = \frac{\sum_{x=15}^{49} (x+0.5) \cdot {}^1_1f_x(t)}{\sum_{x=15}^{49} {}^1_1f_x(t)}, \quad (9)$$

čia:

t – metai;

x – moterų amžius ($x = 15, \dots, 49$);

${}^1_1f_x(t)$ – pirmagimio gimstamumo rodiklis pagal motinos x amžių (imamas vienu metų amžiaus intervalas) t metais iš (3), skaičiuojant pirmą kartą pagimdžiusioms motinoms.

XI SKYRIUS NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

35. Gimstamumo statistinei informacijai rengti naudojama duomenų bazių valdymo sistema *ORACLE, MS Excel, MS SQL Server OLAP (kubai), Microstrategy*, statistinių programų paketas *R arba SAS*.

XII SKYRIUS VARTOTOJAMS PATEIKIAMĖ REZULTATAI

36. Atsižvelgiant į statistinių duomenų judėjimo srautus ir jų gavimo terminus, ataskaitinio mėnesio išankstinė statistinė informacija parengiama 9 dieną tiriamajam laikotarpiui pasibaigus.

37. Metinė statistinė informacija parengiama kitų metų gegužės mėn. pabaigoje. Ji rengiama pagal Demografinės statistikos duomenų bazėje sukauptus ataskaitinių metų visų mėnesių statistinius duomenis, remiantis statistinėmis taisyklėmis, praėjus trims mėnesiams nuo ataskaitinių metų pabaigos.

38. Statistinė informacija skelbiama pagal statistinės informacijos skelbimo kalendorių:

38.1. informaciniuose pranešimuose;

38.2. statistikos leidiniuose „Lietuvos ekonominė ir socialinė raida“; „Demografijos metraštis“, „Lietuvos statistikos metraštis“, „Moterys ir vyrai Lietuvoje“;

38.3. Oficialiosios statistikos portalo osp.stat.gov.lt. teminėse lentelėse ir Rodiklių duomenų bazėje.

39. Statistinė informacija teikiama pagal individualias vartotojų užklaudas.

40. Eurostatui ir įvairioms tarptautinėms organizacijoms statistinė informacija teikiama pildant jų siunčiamus klausimynus.

XIII SKYRIUS NAUDOTOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

41. European Commission, 2003: *Demographic statistics: Definitions and methods of collection in 31 European Countries*.

42. United Nations, 1998: *Handbook on Civil Registration and Vital Statistics Systems. Management, Operation and Maintenance*.

XIV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

43. Pasikeitus metodikoje nurodytiems teisės aktams, taikomos galiojančių šių teisės aktų redakcijų nuostatos.

Parengė
Demografinės ir migracijos statistikos skyrius